

и жени, които бяха облечени само от кръста надолу, а горната част на тялото си шибаха до кръв с камшици, като лееха или надаваха нечовешки крясъци и вопли. Достатъчно бе да се явят само десетина от тях в някое селище и веднага безумието прихващаше още толкова жертви, които тръгваха след тях, докато най-сетне шествието се увеличаваше до стотици и хиляди. Между тях можеха да се видят селянки и кастеланки, деца и старци, орачи и велможи.

Някои бяха напуснали родните си поля и бяха тръгнали да дирят нова родина, поради притеснения, глад, бедствия. Земетресения, болести, варварски нашествия, безкрайни войни, вътрешни междусобици, несполучливи походи в Палестина, раздори между папа и император, гонения на еретици и свободни мислители, всичко това бе засенило душевния живот на народите, които бяха изгубили мярката за лъжа и истина, за право и неправда, за живот и смърт. Мнозина предпочитаха да скрият глава в манастири и пустинни жилища, далеч от страшната и безсмислена суета на графове и барони, с нечуван разкош и тържествен церемониал при най-малката проява на всекидневието; от друга страна, се градяха величествени и мрачни катедрали, с измъчени и изпити тела на светии и мъченици, които напомняха за безсмислието на грешния свят и страшните наказания, които чакаха отвъд. А между замъци и катедрали, в хижи и бордеи растеше в мрак и невидимо крепнеше едно ново съсловие, което чакаше своя час

Един свят умираше.

Прекрасният свят на рицарите и турнирите, на култа към дамата и Светата земя, на преклонението и подвига, доблестта и чистата детска вяра. Светът на островърхите катедрали, устремени в неземан порив към бога.

Друг свят се раждаше.

Още неясен, непознат. Тук-там се явяваха проблясъци, бързо загасени от това, което умираше и не искаше да загине – сякаш чакаше безбройните копита на монголските орди да сринат едно увяхна-